

SIVUTOIMILUVAN MYÖNTÄMINEN / OTTO-OIKEUS / OIKAISUVAATIMUS

Kunnanhallitus 8.10.2018 (§ 182):

Kuntalain (410/2015) 92 §:n 1. momentin nojalla kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen.

Sivistysjohtajan esityksestä kunnanhallituksen puheenjohtaja on ilmoittanut 20.9.2018 ottavansa kunnanhallituksen käsittelemään seuraavat päätökset:

- Rehtorin päätös (§ 104 / 17.9.2018) sivutoimiluvan myöntämisestä ajalle 1.8.2018–31.7.2019). Päätös liitteineen on toimitettu kunnanhallitukselle.
- Rehtorin päätös (§ 103 / 17.9.2018) sivutoimiluvan myöntämisestä ajalle 1.8.2018–31.7.2019). Päätös liitteineen on toimitettu kunnanhallitukselle.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003) todetaan 17 §:n 1.–3. momenteissa sivutoimiluvasta seuraavaa:

Sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, palkattua työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, joista viranhaltijalla on oikeus kieltäytyä, sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista.

Viranhaltija ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointoa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa. Lupa voidaan antaa myös määräajaksi ja rajoitettuna. Lupa voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä. Viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen peruuttamista.

Harkittaessa sivutoimiluvan myöntämistä on otettava huomioon, että viranhaltija ei saa sivutoimen vuoksi tulla esteelliseksi tehtävässään. Sivutoimi ei myöskään saa vaarantaa luottamusta tasapuolisuuteen tehtävän hoidossa tai muutenkaan haitata tehtävän asianmukaista hoitamista. Sivutoimena ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa.

Lähtökohtaisesti työnantaja edellyttää, että viranhaltijat ovat työajalla käytettävissä heille määrättyjen tehtävien hoitoon. Sivutoimet, jotka edellyttävät poissaoloa virantoimituksesta, ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Työajalla harjoitettava sivutoimi voi tulla vain poikkeuksellisesti kysymykseen. Näissä tilanteissa voi olla kysymys sivutoimesta, joka on hyödyllinen myös työnantajan kannalta. Opetusalan näkökulmasta sivutoimilupa voisi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun on kyse työskentelystä Opetushallituksen hankkeessa, jolla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Sivutoimilupia myönnettäessä tulee myös huomioida henkilöstön tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu. Rehtorin päättämät sivutoimiluvat linjaavat sivistystoimialalla myönnettäviä sivutoimilupia. Näiden päätösten ja niiden pohjalla olevien perusteiden vuoksi on jatkossa lähes mahdoton olla myöntämättä sivutoimilupaa sitä hakevalle viranhaltijalle.

Rehtorin myöntämät sivutoimiluvat haittaavat opettajan tehtävän asianmukaista hoitamista. Myönnettyjen sivutoimilupien nojalla jopa 10 % oppilaiden koko lukuvuoden opetuksesta hoidetaan joko koulunkäynninohjaajan tai sijaisen toimesta. Perusopetuslain 30 §:n mukainen opetukseen osallistuvien oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen vaarannetaan tällä päätöksellä. Myönnettyissä sivutoimiluvuissa ei ole kyse sen kaltaisista sivutoimista, että olisi kunnan ja oppilaiden edun mukaista myöntää poikkeuksellisesti sivutoimilupa.

(Valmistelijat:

Sivistysjohtaja Pia Kyllönen, p. 040 330 6030,

Hallintopäällikkö Katja Väistö, p. 050 520 2643)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus ei myönnä kyseisten hakemusten jättäneille viranhaltijoille sivutoimilupaa.

Päätös:

Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti: "Kunnanhallitus päättää lähettää asian sivistyslautakunnan päätettäväksi."

Kunnanhallitus päätti asian yksimielisesti kunnanjohtajan muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.

Pöytäkirjaan merkittiin, että tämän asian käsittelyn jälkeen siirryttiin käsittelemään 172 §:ää.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Timo Heinonen poistui kokouksesta klo 17.31.

Pöytäkirjaan merkittiin, että sivistysjohtaja Pia Kyllönen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan klo 17.08–18.00.

Sivistyslautakunta 1.11.2018 (§ 129):

Kunnan palveluksessa oleva henkilö palkataan joko virkasuhteeseen tai työ-sopimussuhteeseen. Virkasuhteisiin ja työsuhteisiin sovelletaan osittain eri lain-säädäntöä. Virkasuhdetta koskevat perussäännökset ovat kunnallisesta viran-haltijasta annetussa laissa ja (304/2003) ja työsuhdetta koskevat työsopimus-laissa (55/2001). Tehtävät, joissa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virka-suhteessa. Muutoin henkilöstö palkataan työsuhteeseen. Sivutoimilupa- ja ilmoitus koskevat virkasuhdetta (KVhL 18 §). Työntekijällä ei työsopimuslain perusteella ole samanlaista velvollisuutta ilmoittaa sivutoimistaan kuin viran-haltijalla on kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain perusteella (TSL 3:3 §).

Sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, josta viranhaltijalla on oikeus kieltäytyä, sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista. Jos sivutoimi edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien suorittamiseen, on siihen saatava lupa. Sivutoimesta, joka ei edellytä työajan käyttöä, viranhaltijan on tehtävä sivutoimi-ilmoitus työnantajalle.

Kuntatyönantajien Kunnallisen esimiehen virkasuhdeoppaan mukaan sivutoimi ei saa haitata tehtävän asianmukaista hoitamista. Oppaan mukaan em. haitasta on kyse myös silloin, kun viranhaltija ei sivutoimesta johtuen ehdi hoitamaan tehtäviään asianmukaisesti, vaikka sivutoimi ei aiheuttaisikaan esteellisyyttä tai muuten vaarantaisi luottamusta.

Sivistysjohtaja on käsitellyt sivutoimi-ilmoituksiin ja -lupiin liittyvää ohjeistusta rehtoreiden kanssa 30.8.2018. Ohjeena annettiin, että työaikaa käytetään pääsääntöisesti vain virkatehtävien hoitamiseen ja sivutoimet, jotka edellyttävät poissaoloa virantoimituksesta, ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Työaikana harjoitettava sivutoimi voi tulla vain poikkeuksellisesti kysymykseen. Näissä tilanteissa voi olla kysymys sivutoimesta, joka on hyödyllinen myös työnantajan kannalta.

Viranhaltija on hakenut 10.9.2018 sivutoimilupaa voidakseen toimia yrittäjänä. Hakemuksen mukaan hän olisi pois opettajan tehtävistä enintään 20 päivää vuodessa. Rehtori katsoo, että sivutoimi lisää viranhaltijan virkatehtävissä tarvitsemia taitoja.

Rehtori on myöntänyt sivutoimiluvan ajalle 1.8.2018–31.7.2019 hakemuksen mukaisesti. Rehtorin päätös § 104 / 17.9.2018 liitteineen on oheisena D (ei julkinen).

Opettajan työaika määräytyy rehtorin laatiman lukujärjestyksen mukaisesti. Lukujärjestykset laaditaan oppilaiden etu edellä. Oppituntien pitämisen lisäksi opettajan työhön kuuluu muitakin tehtäviä, mm. opetuksen suunnittelua ja valmistelua, oppilaiden arviointia, kodin ja koulun välistä yhteistyötä, oppilashuollon kanssa tehtävää yhteistyötä. Opettajan työ on sen kaltaista, että työnantajan on mahdotonta joustaa työaikojen suhteen. Oppitunnit on pidettävä lukujärjestyksen mukaisesti. Pitämättä jääneitä oppitunteja on mahdoton pitää toisena ajankohtana, vaan opetus on lähtökohtaisesti tuolloin järjestettävä sijaisen toimesta.

Perusopetuslain (628/1998) 30 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetusasetuksen (852/1998) 10 §:n 1. momentin mukaan oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä on annettava riittävän usein tietoa oppilaalle ja hänen huoltajalleen. Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa. 13 §:n mukaan oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. [...] Oppilaalla ja tämän huoltajalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin.

Viranhaltijan jättämä selvitys opetuksen järjestämisestä ja arvioinnin toteuttamisesta, selvitys sivutoimesta johtuvista poissaoloista sekä suunnitelma loppulukuvuoden poissaoloista ovat oheisena E (ei julkinen).

Viranhaltijalla on lukuvuonna 2018–2019 opetusta 28 vuosiviikkotuntia. Viranhaltija ei poissaolopäiviltä saa Lopen kunnalta palkkaa. Sivutoimen hoitamiseen liittyvistä järjestelystä on kuitenkin hänelle pieni taloudellinen hyöty johtuen opettajien opetusvelvollisuuteen ja ylitunteihin perustuvasta työajasta ja palkasta.

(Valmistelija: Sivistysjohtaja Pia Kyllönen, p. 040 330 6030)

Päätösehdotus:

Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle, että sivutoimilupaa ei myönnetä.

Sivistysjohtaja poistaa esittelytekstistään viimeisen lauseen virheellisenä. Palkattoman virkavapaan ajalta vähennetään ylitunnit kertatuntipalkkiota käyttäen, jolloin jo etukäteen vähennetään loma-aikoina työsuunnitelman mukaisesti maksettavista ylitunneista palkattoman virkavapaan osuus. Näin ollen perusteetonta taloudellista etua ei synny.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta totesi, että sivutoimiluvan myöntäjä on toiminut vastoin esimiehensä ohjeistusta ja toiminnallaan vaarantanut koko sivistystoimialan henkilöstön tasapuolisen kohtelun. Hän on myöntäessään sivutoimiluvan estänyt oppilaiden oikeuden saada pätevän henkilön opetusta, koska päteviä sijaisia poissaolojen ajaksi ei ole palkattu.

Sivistyslautakunta esitti, että kunnanhallitus huomioi hallintosäännön uudistustyössä, että otto-oikeudet tulee olla sivistysjohtajalla ja sivistyslautakunnalla alaistensa virkamiesten päätöksiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että tämä asia käsiteltiin kokouksen yhdeksäntenä asiana.

Kunnanhallitus 26.11.2018 (§ 221):

Kunnanhallitukselle on toimitettu rehtorin päätös § 104 / 17.9.2018 liitteinen (ei julkinen) sekä viranhaltijan jättämä selvitys opetuksen järjestämisestä ja arvioinnin toteuttamisesta, selvitys sivutoimesta johtuvista poissaoloista sekä suunnitelma loppulukuvuoden poissaoloista (ei julkinen).

(Valmistelija: Kunnanjohtaja Mikko Salmela, p. 040 630 6401)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää sivistyslautakunnan lausunnosta ilmenevin perustein, että sivutoimilupaa ei myönnetä.

Päätös:

Keskustelun kuluessa Heli Lehtilä esitti, että sivutoimilupa myönnetään kuluvalle lukuvuodelle ja myöntämisen perusteita tarkistetaan jatkossa. Tiina Seppälä kannatti Heli Lehtilän tekemää esitystä.

Heli Lehtilän tekemän kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA", ja ne, jotka kannattavat Heli Lehtilän tekemää esitystä, vastaavat "EI". Äänestusehdotus ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä ja 8 EI-ääntä. Äänestysluettelo (äänestys 3) on liitteenä 10. Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Kunnanhallitus 14.1.2019 (§ 2):

Lopen kuntalaiset sivistyslautakunnan puheenjohtaja Leila Ahlqvist sekä teknisen lautakunnan puheenjohtaja Ossi Kollin ovat tehneet säädetyssä ajassa oikaisuvaatimuksen kunnanhallituksen 26.11.2018 tekemistä sivutoimilupia koskevista päätöksistä § 220 ja § 221.

Oikaisuvaatimus on otsikoitu tehtäväksi kunnanhallituksen em. päätöksistä, mutta itse tekstissä viitataan lukion ja yläkoulun rehtorin tekemiin sivutoimilupia koskeviin myöntäviin päätöksiin. Koska kunnanhallitus on käyttänyt rehtorin päätöksiin kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta ja ratkaissut asiat uudelleen, katsotaan oikaisuvaatimuksen tarkoittavan otsikkonsa mukaisesti kunnanhallituksen tekemiä päätöksiä § 220 ja § 221/2018.

Oikaisuvaatimuksessaan Leila Ahlqvist ja Ossi Kollin esittävät seuraavaa:

Lopen asukkaana, opetusalan ammattilaisena ja sivistyslautakunnan puheenjohtajana sekä OAJ:n Lopen opettajien myötävaikutuksella haluamme tehdä oikaisuvaatimuksen Lopen yläkoulun rehtorin päätöksiin myöntää sivutoimiluvat perusteettomasti. Päätökseen sivistysjohtaja on antanut seikkaperäisen selonteon evätäkseen sivutoimiluvat. Tästä huolimatta kunnanhallitus päätti kumota sivistysjohtaja Pia Kyllösen esittämän, sivistyslautakunnan yksimielisen päätöksen evätä sivutoimiluvat. Yhtenä esiin tulleena argumenttina kumoamiseen oli yrittäjyyden huomioiminen kunnassa.

Esitämme asian lisäargumenteiksi seuraavaa kumpaankin pykälään:

§ 220 *sivutoimiluvan myöntänyt rehtori salli vt. erityisopettajalle luvan hoitaa työaikanaan 50 km:n päässä olevaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen urheiluvalmennuksen koordinaattorin tehtävää, vaikka se vaati omasta pienryhmäopetuksesta poissaoloa. Opettajan tehtävää sillä aikaa hoiti ryhmässä pääsääntöisesti koulunkäynninohjaajaksi oppisopimuksella opiskeleva opiskelija, jolla ei kyseisenä aikana ollut rehtorin laiminlyönnin vuoksi nimettyä ohjaavaa opettajaa. Viimeisinä poissaoloaikoina, kun asia oli vireillä, hänelle annettiin toinen koulunkäynninohjaaja työpariksi. Opettajaa ei ryhmällä poissaoloaikoina ollut.*

Tehtävä urheiluvalmennuksen koordinaattorina ei henkilön itsensä (sivistysjohtajalle kertomansa mukaan) enää kevätlukukaudella ole ajankohtainen eikä sivutoimilupaa siis tälle ajalle enää tarvita.

Erytisyryhmän opettajana toimivalle ei mielestämme tulisi täysin pätevän sijaisen puuttuessa myöntää missään tapauksessa sivutoimilupaa työn vaativuuden, opetuksen vakauden säilymisen turvaamiseksi ja oppilaiden tarvitseman jatkuvan erityisen tuen, opetuksen ja ohjauksen toteutumiseksi.

§ 221 *sivutoimilupa koskee teknisen työn ja matematiikan opettajan sivutoimintaa koulutyön aikana koko lukuvuonna noin 10 tuntia viikossa hakijan ilmoituksen mukaan. Sijaiseksi ei kumpaankaan aineeseen ole ollut pätevää eikä varsinkaan pedagogisesti pätevää opettajaa. Sama henkilö hoitaa molemmat aineet.*

Rehtori on antanut opettajalle lisäksi kolmen viikon virkavapauden heti lukuvuoden alussa. Mielestämme tämä on suuri haitta opetushenkilöstön yhteistyön aloittamiselle, koko lukuvuoden yt:ille ja uuden OPS-työn ja opetuksen toteuttamisen onnistumiselle. Lukuvuosi on kokonaisuudessaan ilman näitä VESO-päiviä haavoittuva koulunkäynnin yhteisten pedagogisten käytäntöjen sopimisen puuttuttua opettajakunnan kesken. Näin mittavat poissaolot omasta virasta saattavat opetuksen, varsinkin näille viikoittain toistuville samoille ryhmille jo arvioinnin sekä asiantuntevan opetuksen ja ohjauksen laadun puuttuessa uhatuksi. Poissaolot tulevat jatkumaan koko kevätlukukauden. Tämä ei voi olla oppilaan edun mukaista. Rehtorin päätös on koulunpidon näkökulmasta epätarkoituksenmukainen. Tämä herättää henkilöstössä ristiriitaisia ajatuksia.

Toivon, että oikaisuvaatimukset sivutoimilupa-asiassa käsiteltäisiin esimiestyön, viranhoidon näkökulmasta koulunpidon ja lapsen hyvän opetuksen turvaamiseksi uudelleen. Tärkeintä on, että kuntamme tekee voitavansa opetuksen laadun turvaamiseksi, pätevien opettajien arvostamiseksi työsäännön sekä pätevän henkilöstön saamiseksi hoitamaan kunnan vaativaa opetus- ja kasvatustehtävää jatkossakin. Perustelu pelkistä aikuisista vaativassa opetustyössä ei tue lapsen etua saada laadukasta opetusta turvallisessa ympäristössä. Tällaiset käytännöt murentavat opettajakunnan luottamusta esimiestyöhön sekä ylimpään hallintoon opetuksen ja sen ponnistelujen arvostuksessa.

(Valmistelija: Kunnanjohtaja Mikko Salmela, p. 040 630 6401)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä oikaisuvaatimuksen ja päättää oikaisuvaatimuksessa esitetyin perustein, ettei sivutoimilupaa myönnetä.

Päätös:

Keskustelun kuluessa Eeva Pyhälampi esitti, että asia palautetaan jatkovalmisteltavaksi. Antti Salminen kannatti Eeva Pyhälammin tekemää esitystä.

Koska oli tehty esitys asian palauttamisesta jatkovalmisteltavaksi, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestyksellä ja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka ovat Eeva Pyhälammin tekemän esityksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat sen kannalla, että asian käsittelyä kokouksessa jatketaan, äänestävät EI. Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä (äänestys nro 2) annettiin 6 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Äänestystulos on liitteenä 0a. Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen päätökseksi ja sen mukaisesti asia palautetaan jatkovalmisteltavaksi.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kunnanhallituksen jäsenet Leila Ahlqvist ja Ossi Kollin poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Heidän tilallaan kokouksessa olivat läsnä klo 17.44–18.06 heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Susanna Tuominen ja Jarmo Pikkarainen.

Kunnanhallitus 11.2.2019 (§ 22):

Kunnanhallituksen kokouksessa pyydetyt lisäselvitykset on toimitettu kunnanhallituksen jäsenille.

(Valmistelija: Kunnanjohtaja Mikko Salmela, p. 040 630 6401)

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä oikaisuvaatimuksen ja päättää oikaisuvaatimuksessa esitetyin perustein, ettei sivutoimilupaa myönnetä.

Päätös:

Keskustelun kuluessa Heli Lehtilä esitti, että tehtyä oikaisuvaatimusta ei hyväksytä, koska on käynyt ilmi, etteivät oikaisuvaatimuksessa esitetyt asiat pidä täysin paikkaansa ja siten päätös sivutoimilupien myöntämisestä tulee pitää voimassa. Minna Männistö kannatti Heli Lehtilän tekemää muutosesitystä.

Heli Lehtilän tekemän kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA", ja ne, jotka kannattavat Heli Lehtilän tekemää esitystä, vastaavat "EI". Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Äänestysluettelo (äänestys 2) on liitteenä 0a. Puheenjohtaja totesi päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kunnanhallituksen jäsenet Leila Ahlqvist ja Ossi Kollin poistuivat esteellisinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Heidän tilallaan kokouksessa olivat läsnä klo 17.05–17.24 heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Susanna Tuominen ja Jarmo Pikkarainen.

Täytäntöönpano:

Ote (postitse)

- asianosainen

Ote (sähköpostitse)

- sivistysjohtaja
- rehtori